

Strategia sectorială de cheltuieli pentru anii 2021-2023 pe sectorul Justiția

A. Contextul de politici și linia de bază a cheltuielilor

- I. Situația curentă
- II. Provocările majore
- III. Prioritățile de bază în ceea ce privește politicile la nivel înalt pentru perioada anilor 2021-2023 și modul în care acestea se referă la abordarea provocărilor menționate
- IV. Impactul priorităților respective asupra alocării resurselor (implicații pentru bugetul subprogramului relevant și finanțarea acestora)
- V. Indicatori strategici

01. Politici și management în domeniul justiției

I.

Ministerul Justiției își desfășoară activitatea în baza Hotărârii Guvernului nr.698 din 30.08.2017 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Justiției. Ministerul are misiunea de a analiza situația și problemele din domeniile de activitate gestionate (sistemul judecătoresc, profesiile juridice conexe justiției, sistemul penitenciar și de executare a sentințelor non-privative de libertate, domeniul drepturilor omului, expertiza judiciară), de a elabora politici publice eficiente în domeniile de competență, de a monitoriza calitatea politicilor și actelor normative și de a propune intervenții justificate ale statului care urmează să ofere soluții eficiente în domeniile de competență, inclusiv în alte domenii atribuite în competență conform actelor normative, asigurând cel mai bun raport dintre rezultatele scontate și costurile preconizate.

Având în vedere că procesul de planificare strategică trebuie să fie un proces permanent, continuu și coerent, în prezent, Ministerul Justiției elaborează un nou document de politici în domeniul justiției care va oferi o viziune clară asupra măsurilor care urmează a fi întreprinse în următoarea perioadă. Asigurarea unui act de justiție eficient, accesibil și de calitate reprezintă o așteptare legitimă a cetățenilor unei societăți întemeiate pe respectul normei de drept.

II.

Provocările majore atestate în activitatea ministerului pot fi rezumate după cum urmează:

- Operarea frecventă a amendamentelor la cadrul legal, ceea ce afectează stabilitatea legii;
- Numărul mare de condamnări a Republicii Moldova la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, ceea ce denotă că sistemul necesită îmbunătățiri;
- Reducerea numărului de angajați, în urma reformei administrației publice centrale, fluxul de cadre, instituirea moratoriului privind încadrarea personalului în funcțiile vacante, dar și creșterea volumului de muncă duce la tergiversarea realizării sarcinilor, precum și la o realizare mai puțin calitativă;
- Mediatizarea insuficientă privind beneficiile utilizării mecanismelor alternative de soluționare a disputelor (medierea) și respectiv, solicitarea redusă a medierii de către cetățeni.

III.

- Reducerea numărului cererilor adresate Curții Europene a Drepturilor Omului împotriva Republicii Moldova, precum și încheierea unui număr mai mare de tranzacții de împăcare/declarații unilaterale și aplicarea directă de către instanțele judecătorești naționale a prevederilor Convenției Europene a Drepturilor Omului și a standardelor generate de jurisprudența Curții;
- Asigurarea implementării noului document de politici în sectorul justiției;
- Implementarea eficientă a instrumentelor internaționale privind cooperarea juridică în materie civilă și penală;
- Sporirea numărului de cauze soluționate prin intermediul serviciilor de mediere, cu cel puțin 15 % către anul 2023 în raport cu anul 2019.

IV.

Consolidarea tuturor eforturilor administrative, umane și financiare pentru realizarea priorităților stabilite are ca obiectiv final sporirea gradului de realizare a politicilor în domeniul justiției, care determină într-un final asigurarea protecției drepturilor tuturor persoanelor. Prioritățile stabilite urmează a fi realizate din contul mijloacelor financiare incluse în linia de bază.

V.

- Rata examinării cererilor admise de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în raport cu cele depuse, precum și numărul de tranzacții de împăcare încheiate;
- Document de politici în sectorul justiției monitorizat;
- Număr de cereri executate în raport cu cele recepționate (comisii rogatorii);
- Număr de cereri executate în raport cu cele recepționate (implementarea instrumentelor internaționale relevante ale ONU, CoE în vederea dezvoltării cooperării juridice în materie civilă, comercială și penală);
- Campanii de informare organizate privind căile de soluționare alternativă a disputelor;
- Numărul cauzelor soluționate prin mediere.

02. Organizarea sistemului judecătoresc

I.

Consiliul Superior al Magistraturii constituie garantul independenței autorității judecătorești și al asigurării eficienței sistemului judecătoresc. Din aceste considerente asigurarea efectivă a activității CSM condiționează în mod direct funcționalitatea sistemului judecătoresc în ansamblu.

II.

Referitor la provocările cu care se confruntă funcționarea sistemului judecătoresc, una din cele mai acute rămâne a fi insuficiența personalului calificat care să contribuie la înfăptuirea justiției. Din acest considerent, sistemul deseori se află în imposibilitatea de a răspunde necesităților societății la nivelul așteptat.

În aceeași ordine de idei, se consemnează faptul că problema respectivă este generată de fluxul intens de personal ca urmare a volumului excesiv de muncă în cadrul instanțelor.

III.

Prioritățile de bază pentru perioada 2021 – 2023, rămân a fi:

- dotarea Consiliului Superior al Magistraturii cu aparat poligraf;
- instruirea inițială și continuă (fiecare 2 ani) a poligrafologilor antrenați în verificarea candidaților la funcțiile de judecător.

Aceste priorități derivă din prevederile: Legii nr. 269-XVI din 12 decembrie 2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, Hotărârii Guvernului nr. 475 din 19 iunie 2014 cu privire la unele măsuri de realizare a Legii nr. 269-XVI din 12 decembrie 2008.

IV.

Prioritățile menționate au drept scop selectarea și promovarea judecătorilor în bază de merit și integritate profesională astfel încât să fie asigurată o funcționalitate eficientă a sistemului judecătoresc.

V.

- Aparat poligraf achiziționat;
- Poligrafologi antrenați în verificarea candidaților la funcțiile de judecător, instruiți.

06. Implementarea politicii penale a statului

I.

Anul 2019 a constituit pentru Procuratură o perioadă de dezvoltare a capacităților instituției în conformitate cu obiectivele stabilite și provocările identificate, ceea ce a inclus: implementarea principiului specializării procurorilor și a detașării ofițerilor și specialiștilor în procuraturile teritoriale; consolidarea edificiilor și îmbunătățirea condițiilor de muncă ale personalului procuraturii; dezvoltarea sistemului informațional al instituției (SIA „Urmărire penală: E-Dosar”); fortificarea capacităților instituției în domeniul identificării și urmăririi bunurilor provenite din infracțiuni; dezvoltarea cooperării la nivel național și internațional cu alte instituții publice, alți actori în domeniul justiției.

Cu referire la resursele umane, în perioada anului 2019, din numărul total de 720 unități de procurori, 529 unități de funcționari și 171 de unități de personal tehnic, real au activat 640 de procurori, 382 funcționari și 146 de angajați personal tehnic, celelalte funcții fiind vacante sau temporar vacante.

În perioada anului 2019 principalele domenii de activitate ale Procuraturii au constituit: conducerea și exercitarea urmăririi penale; reprezentarea învinuirii în instanțele de judecată.

La compartimentul urmărire penală în anul 2019, procurorii au avut în gestiune 50920 cauze penale, fiecărui procuror revenindu-i circa 80 de dosare. În aceeași perioadă procurorii au terminat urmărire penală (*prin transmiterea în judecată, condiționat suspendate sau încetate*) pe 21357 cauze penale și au adoptat soluții de inculpare sau de încetare a urmăririi penale pe motive de nereabilitare în privința a 18843 persoane.

În aceeași perioadă, procurorii au reprezentat învinuirea pe 11673 cauze penale în privința a 13111 inculpați în care au fost pronunțate sentințe de către instanțele de fond. În anul 2019 cu participarea procurorilor, Curțile de Apel au examinat în ordine de apel și recurs 3872 cauze penale în privința a 4662 de inculpați (în raport cu 3910 dosare în privința a 4647 inculpați, în anul 2018).

II.

Provocările atestate în activitatea, dezvoltarea și modernizarea instituției sunt:

- asigurarea interoperabilității Sistemului Automatizat Integrat „Urmărire penală: E-Dosar”, cu sistemele informaționale ale altor organe de drept;
- insuficiența de resurse pentru asigurarea mentenanței Sistemului informațional ;
- insuficiența dezvoltării capacităților de comunicare cu publicul, în acest sens fiind necesară dezvoltarea platformei de comunicare (pagini web oficiale) pentru Procuratura Generală și procuraturile specializate, precum și a capacităților subdiviziunilor specializate în comunicarea cu publicul (resurse umane, echipament IT, instruire), inclusiv necesitatea editării publicației periodice „Revista Procuraturii Republicii Moldova” ;
- necorespunderea edificiilor instituției necesităților determinate de specificul activității.

III.

Priorități de bază ale instituției de dezvoltare a capacităților în contextul realizării politicilor la nivel înalt pentru anii 2021-2023 sunt:

1. Dezvoltarea și mentenanța sistemului informațional automatizat integrat „Urmărirea penală: E-Dosar”, realizarea interconexiunii cu sistemele informaționale ale altor organe de drept și asigurarea mentenanței întregului Sistem informațional al Procuraturii;
2. Dezvoltarea platformei de comunicare (*pagini web oficiale*) pentru Procuratura Generală și procuraturile specializate, dezvoltarea capacităților subdiviziunilor specializate în comunicarea cu publicul (*resurse umane, echipament IT, instruire*), inclusiv necesitatea editării publicației periodice „Revista Procuraturii Republicii Moldova”;
3. Asigurarea tehnico-materială a procurorilor prin achiziționarea mobilierului, echipamentului și licențelor/softurilor necesare.
4. Repararea/renovarea edificiilor procuraturilor teritoriale.

IV.

Realizarea priorităților expuse vor permite realizarea eficientă a sarcinilor Procuraturii, vor elimina provocările pe care le confruntă instituția, vor avea impact asupra sporirii eficienței și calității efectuării urmăririi penale și a reprezentării învinuirii, ceea ce în consecință va contribui, inclusiv, la identificarea, urmărirea și confiscarea bunurilor provenite de infracțiuni și recuperarea prejudiciilor. Mai mult, dezvoltarea SIA „Urmărire penală E-Dosar” este prevăzut în mai multe documente de politici ca fiind un obiectiv de modernizare a Procuraturii, iar dezvoltarea paginilor web va contribui la promovarea imaginii instituției și sporirea gradului de încredere a cetățenilor în Procuratură.

În vederea realizării priorităților stabilite urmează a fi alocate mijloace financiare suplimentare, după cum urmează:

- în anul 2021 – 32 172,0 mii lei;
- în anul 2022 – 24 706,3 mii lei;
- în anul 2023 – 18 158,6 mii lei.

V.

- Dezvoltarea, monitorizarea și mentenanța sistemului SIA „Urmărire penală E-Dosar”;
- Pagini web ale procuraturilor specializate create;
- Pagina web a Procuraturii Generale îmbunătățită;
- Revista Procuraturii publicată trimestrial;
- Baza tehnico-materială a procuraturilor completată/asigurată;

- Construcția/renovarea sediilor procuraturilor în conformitate cu cele mai bune standarde, inclusiv cu adaptarea lor necesităților persoanelor cu dizabilități, precum și folosirea lor în mod eficient.

08. Apărare a drepturilor și intereselor legale ale persoanelor

I.

Asigurarea accesului liber la justiție constituie un principiu de bază al statului de drept și o cerință obligatorie ce rezultă din actele internaționale la care Republica Moldova este parte. Asistența juridică efectivă constituie un element de bază al accesului la justiție și statul are obligația de a garanta asistența juridică persoanelor care nu dispun de mijloace financiare suficiente pentru a plăti serviciile juridice.

Pornind de la angajamentele asumate, în anul 2019 au fost înregistrate 60 327 de cazuri de acordare a asistenței juridice garantate de stat, dintre care 48 515 au beneficiat de asistență juridică calificată și 11 812 au beneficiat de asistență juridică primară. Din numărul total de beneficiari ai asistenței juridice calificate 2 403 au fost minori și 5 631 au fost femei. Totodată, din cele 48 515 cazuri de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat în 45 121 a fost acordată asistență juridică ordinară (dintre care 42 002 au constituit cauze penale și 2 793 cauze civile și 3 720 cauze contravenționale), iar în 3394 cazuri a fost acordată asistența juridică de urgență (în caz de reținere în cauze penale sau contravenționale).

În anul 2020 a fost majorat numărul para-juriștilor, care acordă asistență juridică primară garantată de stat, cu 10 unități, astfel, numărul para-juriștilor a constituit 72 unități.

De asemenea, în anul 2020, a fost majorată unitatea convențională în baza căreia se remunerează avocații pentru acordarea asistenței juridice calificate garantate de stat, de la 30 la 40 lei.

II.

Odată cu creșterea volumului de asistență juridică acordată, cresc și cheltuielile în legătură cu acordarea acestei asistențe (inclusiv remunerarea avocaților publici și avocaților care acordă AJGS la cerere). Creșterea cheltuielilor pentru acest domeniu se datorează creșterii considerabile a volumului AJGS acordate, urmare a extinderii spectrului de servicii de AJGS calificată pe cauzele non-penale, acordării asistenței juridice primare și în virtutea sporirii încrederii potențialilor beneficiari în sistem. În contextul în care, spectrul de servicii oferite a fost extins, corespunzător și volumul de AJGS este în creștere.

Majorarea remunerării pentru serviciile de acordare a asistenței juridice calificate garantate de stat prestate de către avocați, a constituit drept o provocare fiind principalul obiectiv strategic atins în anul 2019. Astfel, a fost majorată unitatea convențională de la 20 la 30 lei (în vigoare începând cu 1 martie 2019) și de la 30 la 40 lei (în vigoare începând cu 14 februarie 2020). Totodată, urmează a fi continuat procesul de majorare a unității convenționale de la 40 lei la 50 lei și de ajustare a bugetului.

O altă provocare este consolidarea și extinderea rețelei de para-juriști cu 10 unități anual, în localitățile urbane și rurale, în contextul, abilității juridice a populației. Ca consecință va exista un grad mai avansat de accesibilitate al serviciilor de asistență juridică primară garantată de stat.

III.

CNAJGS cu susținerea Ministerului Justiției și Uniunii Avocaților, a stabilit drept prioritate de politică revizuirea cadrului normativ privind mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru serviciile de asistență juridică garantată de stat, de asemenea, sporirea încrederii beneficiarilor în sistem și în prestatorii de asistență juridică garantată de stat, prin creșterea calității și sporirea eficienței asistenței juridice garantate de stat.

IV.

Achitarea unor onorarii mai mari avocaților, va duce la motivarea acestora pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat, precum și la acordarea unei asistențe mai calitative. Impactul scontat urmează a fi creșterea gradului de satisfacție a beneficiarilor privind calitatea asistenței juridice acordate. În vederea realizării priorităților stabilite urmează a fi alocate resurse financiare suplimentare.

V.

- Mărimea și modul de remunerare a avocaților pentru serviciile de acordare a asistenței juridice garantate de stat revizuite și îmbunătățite (unitatea convențională majorată la 50 lei);
- Avocați motivați și servicii de AJGS calitative;
- Grad mai avansat de accesibilitate la serviciile de asistență juridică primară garantată de stat pentru populație.

09. Expertiza legală

I.

Rolul expertizei judiciare în cadrul probatoriului crește odată cu necesitatea obținerii prin metode științifice a datelor care au importanță pentru stabilirea adevărului și rezolvarea cauzelor penale, civile și contravenționale. Având în vedere prevederile Legii nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, precum și cerințele exigente față de segmentul expertizei judiciare, necesitățile CNEJ sunt: dotarea cu utilaj specializat menit să faciliteze efectuarea expertizelor judiciare în mai multe domenii și extinderea posibilității efectuării cercetărilor care la moment nu se realizează din cauza lipsei utilajului respectiv. Acest fapt va permite asigurarea calității rezultatelor, reducerea termenului de efectuare a expertizelor, asigurarea securității muncii etc.

II.

Printre provocările majore întâmpinate de către CNEJ în rezolvarea sarcinilor de bază pentru atingerea scopurilor propuse se enumără lipsa stringentă a echipamentului modern necesar pentru efectuarea calitativă a expertizelor judiciare și necesitatea acreditării laboratoarelor conform cerințelor standardelor internaționale.

III.

Prioritatea de bază pentru perioada anilor 2021-2023 este:

- achiziția echipamentului modern necesar pentru cercetări și investigații în cadrul expertizelor judiciare, fapt ce va asigura expertii judiciari cu utilajul specializat de laborator necesar.

IV.

Necesitatea efectuării unor expertize calitative și în timp rezonabil este condiționată de existența utilajului performant, care ar duce la posibilitatea efectuării expertizelor judiciare în condiții prevăzute de metodologia de expertiză; obținerea unor rezultate mai precise, mai veridice, mai credibile a cercetărilor de expertizare; creșterea calității îndeplinirii expertizelor judiciare și a ponderii lor în procesul de efectuare a justiției; recunoașterea rezultatelor lucrului CNEJ în plan internațional; satisfacerea necesităților persoanelor de efectuare a unor genuri noi de expertize judiciare.

Prioritățile stabilite urmează a fi realizate din contul mijloacelor financiare incluse în linia de bază.

V.

- Echipament și utilaj necesar procurat

10. Sistemul integrat de informare juridică

I.

Agenția Resurse Informaționale Juridice are misiunea de a asigura dezvoltarea sistemului integrat de informare juridică, dezvoltarea, administrarea și interoperabilitatea sistemelor informaționale ale sectorului justiției, executarea Convenției cu privire la suprimarea cerinței supralegalizării actelor oficiale străine, încheiată la Haga la 5 octombrie 1961, la care Republica Moldova a aderat prin Legea nr. 42 din 2 martie 2006.

II.

Agenția Resurse Informaționale Juridice se confruntă cu o serie de probleme frecvente care împiedică asigurarea eficientă ale sistemelor informaționale (Registre), acestea fiind generate de fluxul de personal și tehnologii-tehnologice nerealizate până la varianta finală, ceea ce duce la erori de algoritm în procesul de programare.

III.

Perfecționarea registrelor (sistemelor informaționale) aflate în gestiunea Agenției Resurse Informaționale Juridice (Registrul de stat al actelor juridice, Registrul garanțiilor reale mobiliare, Registrul dosarelor succesoriale și a testamentelor, Registrul procedurilor de executare, Sistemul informatic integrat e-procură, Sistemul informatic integrat e-Rețineri, Sistemul informational automatizat e-legislație și configurare), asigurând examinarea calitativă în proporție de 100 % a solicitărilor de informații juridice conform termenelor stabilite de legislația în vigoare către anul 2023.

IV.

Obiectivul de bază al Agenției este de a asigura accesul liber și operativ al persoanelor fizice și juridice, precum și al autorităților publice la informația necesară, veridică și permanent actualizată. Asigurarea funcționalității registrelor va permite accesul cetățenilor la baza de acte normative.

Prioritățile stabilite urmează a fi realizate din contul mijloacelor financiare incluse în linia de bază, precum și din contul majorării veniturilor de la prestarea serviciilor cu plată.

V.

- Funcționalitatea Registrelor asigurată;
- Numărul de acte normative plasate/modificate în baza de date;
- Numărul de cereri examinate din numărul total de cereri parvenite ce țin de serviciile prestate cetățenilor și mediului de afaceri.

12. Subprogramul „Instruirea inițială și continuă în domeniul justiției”

I.

Baza juridică de creare și funcționare a Institutului Național al Justiției a fost fundamentată în rezultatul adoptării, la 8 iunie 2006, a Legii nr.152-XVI privind Institutul Național al Justiției nr.152-XVI din 8 iunie 2006. Potrivit prevederilor legii speciale, INJ este o instituție publică, autonomă, cu personalitate juridică, care dispune de patrimoniu și buget propriu.

În virtutea conținutului regulatoriu al legii menționate, precum și în corespundere cu actele sale de constituire, INJ este responsabil de formarea inițială a judecătorilor, procurorilor și formarea profesională continuă a judecătorilor, procurorilor, altor categorii de exponenți ai sistemului judiciar. Activitățile de instruire inițială și continuă sunt focalizate pe crearea de abilități și competențe consolidate ale beneficiarilor instruirilor, astfel încât acestea să corespundă necesităților activității judiciare a statului, precum și să răspundă așteptărilor justițiarilor în calitate de beneficiari finali ai actului de justiție.

De remarcat că, atribuțiile funcționale ale Institutului se rezumă, pe lângă cele arătate mai sus, inclusiv la: formarea inițială și continuă, pe baze contractuale, a altor persoane care activează în sectorul justiției, în cazurile prevăzute de legislație; cooperarea internațională în domeniu; efectuarea unor studii de cercetare științifică în domeniul dreptului și al justiției; publicarea studiilor realizate, a materialelor didactice și a altor materiale elaborate în procesul activității; formarea formatorilor în vederea sporirii eficienței și a valorificării activității de instruire a INJ.

II.

Principalele provocări cu care se confruntă INJ și care urmează să fie reliefate vizează asigurarea funcționalității, promovarea celor mai bune practici și modalități de instruire, intensificarea cooperării internaționale prin parteneriate bilaterale, dezvoltarea bazei tehnico-materiale, consolidarea infrastructurii instituționale și menținerea sistemului integrat de management al calității.

III.

Prioritățile INJ derivă din atribuțiile și competențele funcționale specificate în actele normative proprii reglementării activității Institutului și vizează instruirea inițială a candidaților la funcțiile de judecător și de procuror, formare continuă a judecătorilor și procurorilor în exercițiu, precum și a altor persoane care activează în sectorul justiției din Republica Moldova.

IV.

Activitățile de instruire inițială și continuă sunt îndreptate spre crearea un sistem judiciar profesionist, competent, transparent, independent, imparțial și cu etică profesională adecvată, care respectă standarde înalte caracteristice unui sistem modern al justiției.

Prioritățile stabilite urmează a fi realizate din contul mijloacelor financiare incluse în linia de bază.

V.

- Numărul de persoane care au absolvit cursurile de formare inițială.
- Numărul activităților realizate. Numărul beneficiarilor instruiți.
- Sporirea calitativă a activităților de instruire în cadrul INJ.

15. Administrarea judecătorească

I.

Agenția de Administrare a Instanțelor Judecătorești asigură activitatea organizatorică și administrativă eficientă a judecătoriilor și a curților de apel.

În scopul implementării Legii nr.76/2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești și Hotărârii Parlamentului 21/2017 pentru aprobarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, pe parcursul anului 2018, Ministerul Justiției prin intermediul Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești a întreprins măsurile necesare întru identificarea terenurilor pentru construcția clădirilor noi ale judecătoriilor *Orhei, Edineț, Hîncești, Căușeni, Cahul, Bălți, Soroca, Drochia, Comrat, Criuleni, Anenii Noi, Cimișlia, Strășeni, Chișinău*, demarând în sensul dat toate procedurile legale în vederea asigurării transmiterii terenurilor identificate din proprietatea publică a administrației publice locale în proprietatea publică a statului.

În anul 2019 a fost lansată în exploatare experimentală pe mediul de producție Soluția informatică eDosar judiciar (SI e-DJ) la Curtea de Apel Cahul și Judecătoria Cahul. La fel, pe parcursul anului 2019, cu suportul USAID a fost dezvoltat, testat și implementat în pilotare pe mediul de producție un nou Program Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD 5).

De asemenea, a fost implementată desfășurarea ședințelor de judecată cu utilizarea aplicației de teleconferință în dosarele penale (chestiunile prevăzute de art. 469, 473¹ și 473² din Codul de procedură penală).

II.

Printre provocările majore întâmpinate în administrarea judecătorească sunt: lipsa conlucrării autorităților publice locale și centrale în identificarea terenurilor pentru construcția clădirilor noi pentru instanțe; necesitatea revizuirii unor circumscripții a hărții instanțelor judecătorești; starea tehnico-materială precară a clădirilor instanțelor judecătorești care influențează opinia beneficiarilor actului de justiție; evidența manuală a

statisticii judiciare pe suport de hârtie; insuficiența numărului de asistenți judiciari în cadrul judecătoriilor și curților de apel, lipsa personalului suficient pentru a asigura implementarea e-Dosar judiciar la nivel de țară.

III.

Prioritățile strategice de bază sunt fortificarea unui sector al justiției accesibil, eficient, independent, transparent, profesional și responsabil, distribuirea echitabilă a sarcinilor între instanțele judecătorești, utilizarea eficientă a fondurilor publice, asigurarea securității sistemului informațional judiciar și menținerea acestuia.

Pentru implementarea acestor priorități este necesar:

- asigurarea mentenanței sistemului informațional judiciar și actualizarea acestuia pentru a asigura corespunderea conform modificărilor în legislație;
- dezvoltarea și implementarea graduală a Modulului de raportare electronică a statisticii judiciare și a Modulului de măsurare a performanței judecătorești;
- adaptarea SI e-Dosar judiciar la cerințele privind protecția datelor cu caracter personal și implementarea graduală la nivel național;
- crearea condițiilor și asigurarea implementării planului de construcție a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești.

IV.

Unificarea sediilor instanțelor judecătorești și crearea instanțelor judecătorești mai mari va contribui la: utilizarea eficientă a fondurilor publice; distribuirea echitabilă a sarcinii de muncă per judecător; la îmbunătățirea calității actului de justiție și sporirea eficienței sistemului judecătoresc.

Implementarea în producție a noului PIGD va asigura integrarea cu serviciile moderne guvernamentale (M-Pass, M-Sign, M-Notify, M-Log, M-Pay); nivel de securitate mai sporit prin păstrarea registrului acțiunilor utilizatorilor sistemului în două locuri diferite; integrarea cu Platforma Guvernamentală de Interoperabilitate M-Connect, care permite schimbul de date cu Registrele de Stat de bază cum sunt Registrul de Stat al Populației, Registrul de Stat al Unităților de Drept pentru a extrage automat informația veridică despre participanți la dosar și a minimiza durata introducerii datelor despre participant și a omite erori umane. La fel, această funcționalitate va permite organizarea schimbului de date cu alte registre și sisteme guvernamentale; automatizarea proceselor în gestionarea dosarelor - mecanisme care vor eficientiza activitatea instanțelor.

Extinderea utilizării dosarului electronic cu accesul părților la dosar, coordonarea electronică a agendei ședințelor de judecată de către participanții la proces, prezentarea probelor și distribuirea materialelor de pe dosar în formă electronică, introducerea mecanismului de citare electronică a părților etc. va asigura transparența actului judecătoresc precum și va contribui la sporirea încrederii societății.

Implementarea graduală a raportării statistice electronice prin intermediul modulului de raportare electronică a statisticii judiciare și modulului de măsurare a performanței judecătorilor va asigura generarea unor date statistice flexibile la zi potrivit criteriilor stabilite și măsurarea performanței judecătorilor în timp real, reducând volumul de muncă a angajaților secretariatelor instanțelor.

V.

- Comisie creată și terenuri identificate pentru construcția clădirilor noi ale judecătoriilor Bălți, Criuleni, Anenii Noi, Comrat, Chișinău.

- Terenurile pentru construcția clădirilor noi ale judecătoriilor Soroca, Hîncești, Strășeni transmise în administrarea Ministerului Justiției.
- Noul PIGD, implementat la nivel național.
- Modificarea/completarea după caz a Hotărîrii Parlamentului nr. 21 din 3 martie 2017 pentru aprobarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau renovare a clădirilor existente.
- Raportarea statistică electronică implementată gradual.
- e-Dosar Judiciar implementat la nivel național gradual.

16. Asigurarea executării măsurilor alternative la detenție

I.

Activitatea sistemului de probațiune se desfășoară în interesul comunității în scopul reintegrării sociale a persoanelor care au încălcat legea, al diminuării riscului de săvârșire a unor noi infracțiuni și al menținerii securității în comunitate, concomitent cu reducerea costurilor sociale ale executării pedepselor și măsurilor penale, prin diminuarea populației din penitenciare și reintegrarea în societate și valorificarea potențialului socio-economic al infractorilor.

În rezultatul modificărilor legislației execuțional-penale, s-a majorat numărul hotărîrilor instanțelor de judecată cu aplicarea pedepselor neprivative de liberate și liberării de pedeapsa penală față de cele privative de libertate. Astfel, numărul subiecților de probațiune aflați în supraveghere este în creștere și acest fapt va fi în continuare, ca urmare, a sporirii varietății măsurilor neprivative de libertate.

În anul 2012 au fost în sistemul de probațiune 15 610 persoane, în 2019 – 22 263 persoane, iar acest număr este în constantă creștere.

II.

Problemele cele mai acute cu care se confruntă sistemul de probațiune sunt: lipsa încăperilor necesare pentru activitățile de asistență și consiliere, fluctuație de cadre și existența frecventă a posturilor vacante; lipsa unei baze de date funcționabile de evidență a subiecților de probațiune; baza materială învechită, ceea ce face dificilă realizarea activității de probațiune, creșterea continuă a numărului subiecților probațiunii cu aproximativ 10 % pe an; diversificarea categoriilor de pedepse, în timp ce efectivul limită de personal nu se majorează.

III.

Prioritățile de bază ale sistemului sunt diminuarea riscului de săvârșire a unor noi infracțiuni, a menținerii securității comunitare, reducerea costurilor sociale ale executării sancțiunilor și a măsurilor penale, prin diminuarea populației din penitenciare și reintegrarea în societate prin valorificarea potențialului socio-economic al infractorilor, dezvoltarea serviciilor de asistență și consiliere a persoanelor și reabilitarea eficientă.

Pentru implementarea acestor priorități este necesară:

1. Crearea centrului de asistență și reabilitare a persoanelor;
2. Implementarea sistemului electronic de evidență a întrevederilor dintre consilierul de probațiune și subiectul probațiunii în scopul asigurării transparenței și prevenirii actelor de corupție;

3. Dotarea Centrului de monitorizare electronică pentru supravegherea persoanelor supuse probațiunii și achiziționarea echipamentelor de monitorizare electronică necesare pentru toate categoriile de persoane monitorizate, inclusiv agresorilor familiari;
4. Dezvoltarea bazei tehnico-materiale, inclusiv procurarea de unități de transport, calculatoare/imprimante/scanere, spații achiziționate/închiriate;
5. Elaborarea și implementarea programelor probaționale pentru agresorii familiari și consumatorii de droguri în executarea hotărârilor judecătorești;
6. Promovarea activității de probațiune în rândul publicului larg, al organelor de drept și al reprezentanților administrației publice.

IV.

Implementarea priorităților de bază vor avea impact asupra eficientizării executării pedepselor alternative la detenție, fortificării capacităților instituționale, iar în rezultat, reintegrarea socială a persoanelor în conflict cu legea penală și prevenirea recidivei de infracțiune. Atingerea obiectivelor menționate are potențialul de a contribui la reducerea supra-aglomerării penitenciarelor, creșterii încrederii populației în actul de justiție prin oferirea posibilității participării comunității în procesul de reabilitare, protecția victimelor și reabilitarea infractorilor. Prioritățile stabilite urmează a fi realizate din contul mijloacelor financiare incluse în linia de bază.

V.

- Centru de asistență și reabilitare a persoanelor supuse probațiunii creat și dotat;
- Echipamente de monitorizare electronică achiziționate;
- Numărul programelor probaționale pentru agresorii sexuali elaborate și implementate;
- Baza tehnico-materială achiziționată (calculatoare/imprimante/scanere, mijloace de transport procurate; spații achiziționate/închiriate);
- Numărul campaniilor de informare organizate;
- Numărul materialelor de informare elaborate și diseminate.

18. Înfăptuirea justiției

I.

Funcționarea eficientă a justiției este un element important al societății democratice, iar constituirea unui sistem judiciar independent este un indicator al devotamentului statului față de aspirațiile integrării europene. Încă de la proclamarea independenței și adoptarea Constituției Republicii Moldova justiția se află în vizorul factorilor de decizie, între timp realizându-se o serie de reforme structurale, instituționale și legislative. În vederea asigurării eficienței sistemului judecătoresc, a distribuției echitabile a sarcinilor între instanțele judecătorești, la 21 aprilie 2016, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 76 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, care a intrat în vigoare la 01 iulie 2016, cu unele excepții. De la adoptarea legii menționate CSM a continuat să realizeze acțiuni în vederea implementării acesteia.

II.

O provocare cu care se confruntă activitatea sistemului judecătoresc constituie asigurarea implementării prevederilor Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești. Doar după asigurarea implementării depline a legii vor putea fi evaluate rezultatele urmărite prin adoptarea acesteia, și anume:

- îmbunătățirea calității actului de justiție;
- crearea premiselor pentru specializarea judecătorilor;
- examinarea cauzelor în termene restrânse, ca rezultat al specializării judecătorilor;
- repartizarea uniformă a volumului de lucru în instanțele judecătorești.

III.

Consolidarea capacităților instituționale ale instanțelor judecătorești, precum și asigurarea utilizării cât mai eficiente a fondurilor publice disponibile pentru instanțele judecătorești constituie priorități, realizarea cărora vor genera perfecționarea mecanismelor și instrumentelor de administrare a sistemului, în acest sens fiind necesar:

- Asigurarea respectării principiului distribuirii aleatorii și continuității modului și criteriilor de repartizare a cauzelor sistemului judecătoresc.

- Specializarea judecătorilor - constituie un imperativ al timpului, fiind determinată de evoluția relațiilor social-economice, complexitatea legislației ce le reglementează, numărul mare de cauze și diversitatea acestora. În aceste circumstanțe specializarea judecătorilor în domenii specifice va contribui la sporirea calității actului de justiție, fiindcă acumularea experienței și aprofundarea cunoștințelor de judecatori într-un anumit domeniu juridic va determina adoptarea unor decizii de o calitate mai bună, fapt ce va ridica autoritatea și performanța instanțelor de judecată. Totodată, examinarea cauzelor de judecatori specializați, complete/colegii specializate va contribui la asigurarea consecvenței în adoptarea deciziilor, celerității proceselor judiciare și securității raporturilor juridice, unificarea practicii judiciare, limitarea riscului de comitere a erorilor judiciare, iar toate acestea vor spori încrederea justițiabililor și societății în autoritatea judecătorească.

- Dotarea tuturor sediilor (nu doar a sediilor centrale) cu echipamente pentru utilizarea aplicației de videoconferință. Or, utilizarea aplicației de videoconferință în toate sediile va genera eficientizarea examinării cauzelor cu participarea deținuților, reducerii cheltuielilor pentru transportarea acestora în instanțele de judecată și a numărului de amânări a ședințelor de judecată.

IV.

Prioritățile evidențiate urmăresc crearea premiselor pentru îmbunătățirea calității actului de justiție, sporirea eficienței instanțelor judecătorești, precum și reducerea cheltuielilor pentru actul justiției.

În vederea realizării priorităților stabilite urmează a fi alocate resurse financiare suplimentare în mărime de 2 400,0 mii lei în scopul dotării sediilor instanțelor judecătorești cu sistemul de teleconferință cu 25 seturi, dintre care:

- în anul 2021 – 1 152,0 mii lei (12 seturi);
- în anul 2022 – 1 248,0 mii lei (13 seturi).

V.

- Monitorizarea modificărilor în PIGD, pentru distribuția echitabilă a sarcinilor între instanțele judecătorești;
- Specializarea judecătorilor;
- Dotarea tuturor sediilor cu echipamente pentru utilizarea aplicației de videoconferință.

19. Organizarea activității sistemului procuraturii

I.

Potrivit art.125¹ al Constituției, Consiliul Superior al Procurorilor este garantul independenței și imparțialității procurorilor. Consiliul Superior al Procurorilor este un organ independent, cu statut de persoană juridică, format în vederea participării la procesul de constituire, funcționare și asigurare a autoadministrării sistemului procuraturii. În subordinea CSP activează Colegiul de evaluare a performanțelor, Colegiul de selecție și carieră și Colegiul de disciplină și etică

În 2019 componența Consiliului a fost majorată cu 3 membri, în temeiul modificărilor operate la Legea cu privire la procuratură nr.3/2016. Asigurarea integrității în sistemul procuraturii, și garantarea independenței procurorilor reprezintă provocarea principală a CSP. Aceste două aspecte ar permite depășirea crizei de imagine a instituției Procuraturii.

II.

Asigurarea integrității în sistemul procuraturii, și garantarea independenței procurorilor reprezintă provocarea principală a CSP. Aceste două aspecte ar permite depășirea crizei de imagine a instituției Procuraturii.

III.

Prioritățile de bază ale CSP pentru anii 2021-2023 sunt:

1. Dezvoltarea capacității organizaționale și funcționale a Consiliului Superior al Procurorilor pentru promovarea unei administrări mai eficiente a procuraturii;
2. Modernizarea și îmbunătățirea capacităților profesionale în domeniile-cheie ale managementului procuraturii;
3. Consolidarea standardelor de etică, implementarea măsurilor interne eficiente pentru prevenirea și combaterea corupției și printr-o mai mare deschidere și transparență față de societate și mass media.

IV.

Prioritățile stabilite au drept obiectiv crearea condițiilor adecvate pentru asigurarea independenței și buneii funcționări a CSP, asigurării independenței procurorilor, modernizarea și îmbunătățirea capacităților profesionale ale procurorilor, promovarea încrederii societății în procuratură și urmează a fi realizate din contul mijloacelor financiare incluse în linia de bază.

V.

1. Condiții de muncă adecvate asigurate (inclusive prin finalizarea amenajării arhivei CSP);
2. Numărul de personal necesar al aparatului CSP angajat;
3. Numărul de cursuri și persoane instruite;
4. Parteneriate de colaborare stabilite cu organe similare din alte state, organizații regionale și internaționale în domeniu și bune practici implementate în organizarea și administrarea sistemului procuraturii.
5. Standarde de etică și integritate implementate și gradul de încredere publică în procuratură sporit.